

Uluslararası Türk Ebru Tarihi Sempozyumu, 6-7 Aralık 2013, İstanbul

**ESERLERİN BÖCEKLERDEN ARINDIRILMASINDA DÜŞÜK SICAKLIĞIN
UYGULANMASI VE EBRULU KAĞITLARA ETKİSİ**

Esra KELEŞ*, Pınar ÇAKAR**

Ebru, yazma ve nadir matbu eserlerin cilt kapaklarında, eseri dış etkenlerden korumak amacıyla yan kağıdı olarak ve hat levhalarda pervaz olarak kullanılmıştır. Bu eserlerin böcekler tarafından farklı şekillerde bozulmaları ebrulu kağıtların da zarar görmesine neden olmuştur. Bu nedenle ebrulu kağıtlar da eserlerle birlikte zararlılarla mücadelede kullanılan farklı yöntemlere maruz bırakılmıştır.

Dünyada çeşitli müze, kütüphane ve arşivlerin konservasyon ve restorasyon merkezlerinde farklı parametrelerle uygulanan düşük sıcaklık ile eradikasyon yöntemi, Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi Restorasyon ve Araştırma Merkezi Biyoloji laboratuvarında hedef zararlıların yok edilmesine yönelik olarak yazma ve nadir matbu eserlerin -40° C sıcaklıkta 24 saat tutulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın kolay olması, kullanıcıya ve çevreye zararlı olmaması, eserler üzerinde toksik etki bırakmaması ve uygulama süresinin kısa olması bu uygulamanın yazma eserler üzerinde uygulanmasında etkili olmuştur.

Bu çalışmada, kültürel miras alanında zararlılarla mücadelede fümigasyona alternatif olarak geliştirilen düşük sıcaklık uygulamasının etkileri ebrulu eserler üzerinde incelenmiştir. Ebrulu eserlerde kullanılan boyaın içerikleri ve düşük sıcaklık uygulamasının bu boyalara ve kağıda etkisi spektroskopik yöntemler ile araştırılmış stereo mikroskop altında yapısal değişimler gözlenmiştir.

*Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Müdürlüğü, Restorasyon ve Araştırma Merkezi, Biyoloji Laboratuvarı, İstanbul.
esra.keles1978@hotmail.com

**T.C. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı, Ar-Ge Birimi, İstanbul.
pincarcakar00@yahoo.com